

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola Bednářova 28, 619 00 Brno

Bednářova 28/496, 619 00 Brno

Identifikátor školy: 600 108 538

Termín konání orientační inspekce: 20. - 22. březen 2001

Čj.	123 064/2001-11070
Signatura	ol2cu104

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola se nachází v přírodním areálu školního parku. Jejím zřizovatelem je MČ Brno-jih, Mariánské náměstí 13, 617 00 Brno. V důsledku nedávno dokončených rozsáhlých stavebních úprav jsou všechny součásti školy, na rozdíl od předchozího stavu, umístěny v jedné školní budově. Základní škola má devět ročníků a deset tříd s celkovým počtem 216 žáků. Ředitel školy zřídil jednu specializovanou třídu pro žáky sjízdného okolí s vývojovými poruchami chování, kteří v letošním školním roce postoupili do šestého ročníku. Od 1. ledna 2001 přešla škola do právní subjektivity. K témuž datu byla zřízena Rada školy. Základní škola sdružuje školní družinu a školní jídelnu, povolená kapacita žáků nebyla v uvedených zařízeních překročena. Předmětem orientační inspekce bylo dílčí hodnocení úrovně řízení a vzdělávání základní školy.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnocení kvality vzdělávání proběhlo v předmětech český jazyk a matematika na prvním i druhém stupni, dějepis, fyzika, chemie a přírodopis na druhém stupni základní školy. Podle podmínek a příbuznosti předmětů byly některé z nich hodnoceny v blocích.

Český jazyk a dějepis

Časově tematické plány byly realizovány v souladu s učebními osnovami. Správně formulované výukové cíle se převážně dařilo plnit. Zohledňování žáků se specifickými vývojovými poruchami učení se výrazněji projevilo na prvním stupni a ve specializované třídě. Svědomitá bezprostřední příprava pedagogů na výuku částečně postrádala aplikaci efektivnějších metod a forem práce. Učivo bylo vhodně doplňováno poznatky žáků získaných z mimoškolních kulturních aktivit.

Výuka je zajištěna učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí. Ředitel školy absolvoval vzdělání speciální pedagogiky, a proto garantuje, odborně vede a koordinuje činnost učitelů ve specializované třídě. Vyučování probíhá v kmenových třídách s rozdílnou estetickou úrovní a motivačními prvky. Jejich účelné vybavení odpovídá psychohygienickým zásadám. Žáci používají vhodné učebnice, doplňující texty i pomůcky pro didaktické hry. Audiovizuální technika byla využita ojediněle. Psychohygienu, podmíněná prostředím tříd i organizací výuky, byla rozdílná a v podstatě úměrná organizačním a metodickým schopnostem učitelů.

Hodnocení hodin z hlediska organizace, metod a forem práce mělo úroveň vynikající nebo průměrnou. Pokyny učitelů směřovaly k naplnění vytčených cílů. Úspěšnost žáků sledovali učitelé s rozdílnou důsledností. Někteří byli s nimi v neustálém kontaktu a vedli je netradičními metodami práce k získání a upevnění nových znalostí. Hodiny měly činnostní charakter, byly velmi dynamické a tvůrčí. Naopak klasická struktura jiných hodin, založená na frontálním přístupu bez účelné diferenciaci a výrazné motivace, potlačovala aktivitu žáků. Nezbyval prostor pro výchovné využití učiva, uplatnění vlastních názorů žáků i důslednou transformaci teoretických poznatků v praktické dovednosti a jejich shrnutí a procvičení.

Motivace byla výrazně ovlivněna volbou metod a forem práce. Při diferencovaných, individuálních či kooperativních činnostech se dařilo vstupní motivaci efektivně posilovat v průběhu celé vyučovací jednotky. Prostřednictvím motivačních výzev učitelů, pozitivního posilování, uplatnění mezipředmětových vztahů a příkladů z praxe byly rozvíjeny znalosti a dovednosti žáků komplexněji. K jejich motivaci výrazně přispívalo vyhodnocování dílčích

výsledků učení a příležitostná klasifikace. Učitelé žákům poskytovali pomoc, oceňovali jejich pokrok, vedli je k sebehodnocení i odpovědnosti za výsledky své práce. Při frontálním pojetí výuky převládalo pasivní učení bez výraznější motivace.

Interakce učitelů i žáků byla založena na vzájemné úctě a respektu. Příznivá atmosféra podporovala otevřenou a přátelskou komunikaci. Žáci, zejména na prvním stupni, byli sdílní a z jejich chování byl zřejmý kladný vztah ke sledovaným předmětům. Příkladně se dařilo rozvíjet komunikaci se žáky ve specializované třídě. Otevřený, taktní, důsledný a spravedlivý přístup třídní učitelky, podložený informovaností o žácích, výrazně přispívá k úspěšné kompenzaci a reedukaci jejich vývojových poruch. Na druhém stupni, v důsledku převažujícího verbalismu učitelů, se méně dařilo rozvíjet širší komunikativní dovednosti žáků.

Plánování, příprava a podmínky výuky měly velmi dobrou úroveň. I přes rozdílné organizování hodin, metody a formy práce i hodnocení s motivací byla úroveň vyučování vzhledem k uvedeným jevům velmi dobrá. Rovněž velmi dobrá komunikace posiluje pozitivní partnerské vztahy a vytváří prostředí důvěry, spolupráce a přiměřené tolerance.

Kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech měla celkově velmi dobrou úroveň.

Matematika

Plánování výuky vychází ze schválených učebních dokumentů. Časově tematické plány jsou zpracovány v souladu s osnovami vzdělávacího programu, respektují návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky a jsou plněny. Příprava výuky byla promyšlená a odpovídala schopnostem žáků.

Odborná a pedagogická způsobilost byla zajištěna. Vybavení kabinetu matematiky je standardní. Žáci používají vhodné učebnice včetně pracovních sešitů na prvním stupni. Jednoduché učební pomůcky a učební texty si učitelé připravují sami. Učebny jsou prostorné a estetické.

Jasnými a srozumitelnými organizačními pokyny se dařilo vytvářet dostatečný prostor pro samostatnou a skupinovou práci žáků. Učitelé sledovali návaznost nové látky na předcházející učivo a při řešení slovních úloh vedli žáky k logickému uvažování. Patřičná pozornost byla věnována geometrickému učivu. Diferenciace metod práce vzhledem k individuálním schopnostem žáků byla ojedinělá. Přiměřeně náročný byl výběr, sled a množství příkladů. Pochopení zadávaných úkolů učitelé ověřovali a při řešení příkladů poskytovali žákům pomoc. Nebylo opomíjeno shrnutí učiva na závěr spojené se zadáním domácího úkolu.

Vstupní i průběžná motivace se uplatňovala spíše na prvním stupni. Spočívala v zařazování soutěží a uplatňování příkladů z denního života. Učitelé využívali pozitivního hodnocení žáků, klasifikace byla objektivní a spravedlivá, avšak méně často zdůvodňována.

Žáci dodržovali dohodnutá pravidla jednání, často byli vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Vzájemná komunikace učitelů se žáky měla velmi dobrou úroveň.

Plánování a příprava výuky byla vynikající. Hodnocení kvality vzdělávání ve všech dalších sledovaných oblastech mělo velmi dobrou úroveň. Celkově je kvalita vzdělávání v matematice hodnocena jako velmi dobrá.

Fyzika

Členění učiva v ročnicích nebylo rovnoměrně rozloženo v souladu s časovou dotací stanovenou učebním plánem. Učební osnovy přesto byly plněny včetně laboratorních prací zapracovaných do časově tematických plánů. Bezprostřední příprava na vyučování postrádala

hlubší promyšlenost.

Personálně je výuka zajištěna v souladu s požadavky způsobilosti. Výuka probíhala v kmenové učebně vybavené videem, ale jinak málo podnětném prostředí. Kabinet fyziky je vybaven běžnými pomůckami, které nejsou modernizovány.

Z vyučovacích metod převládala frontální výuka, samostatná práce žáků při procvičování učiva, dále pak řízený rozhovor. Žákovské a demonstrační pokusy nebyly zařazeny v rozporu se zásadou názornosti a činnostním pojetím výuky. Hospitované hodiny nebyly časově zcela vyvážené, byly ukončeny bez shrnutí učiva.

Při ověřování a výkladu nové látky vycházeli učitelé sice ze životních zkušeností žáků, avšak vyvolat jejich hlubší zájem se dařilo jen okrajově. Dohodnutá pravidla organizace práce byla oboustranně respektována. V komunikaci jednoznačně převládaly informace směřující od učitele k žákům.

Celkově byla kvalita vzdělávání ve sledovaných oblastech hospitovaných hodin fyziky na průměrné úrovni.

Chemie a přírodopis

Zpracované časově tematické plány respektovaly učební osnovy, zabezpečovaly kontinuitu výuky a byly dodržovány. Neformální výukové cíle, navazující na předchozí učivo, byly stanoveny s ohledem na vědomosti a dovednosti, kterých měli žáci dosáhnout. O promyšlené přípravě učitelů na výuku svědčí skutečnost, že sledované hodiny byly velmi dobrým až vynikajícím způsobem vedeny.

Výuka je zajištěna učiteli s požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilostí. Probíhala v kmenových učebnách, do kterých si učitelé přinesli potřebné starší, ale plně funkční pomůcky. Příznivé, avšak méně podnětné výukové prostředí se dařilo z hlediska psychohygieny příznivě ovlivnit přístupem učitelů k žákům.

Všechny sledované hodiny charakterizovalo účelné využití vyučovacího času. Zvolené formy a metody výuky v souladu se stanovenými cíli respektovaly věkové zvláštnosti žáků. Srozumitelný, logicky uspořádaný výklad učiva se opíral o jejich dosavadní znalosti a zkušenosti. Názornost výuky byla podpořena demonstračními pokusy, obrazovým materiálem, ukázkami chemických látek a přírodnin. Učebnice sloužily převážně jako doplňkový zdroj informací. Začlenění mezipředmětových vztahů a využívání osvojených poznatků vedlo žáky k chápání vzájemných souvislostí a podstaty probíraných jevů. K celkové efektivitě výuky přispělo zařazení skupinových forem práce. Zpětnou vazbu se dařilo úspěšně realizovat prostřednictvím adresně kladených otázek. Učivo bylo interpretováno věcně správně, jen ojediněle došlo k nežádoucímu zjednodušení, ve snaze žákům probíranou látku přiblížit.

Pro všechny sledované hodiny byla charakteristická tvůrčí pracovní atmosféra. Učitelé žáky motivovali seznámením s cílem hodiny, využitím soutěživých prvků při opakování učiva, pozitivním hodnocením, názorností výuky a četnými otázkami. Žáci měli dostatek prostoru pro uplatnění dříve osvojených poznatků, ojediněle také logického myšlení. Významnou roli sehrála osobnost učitele. Ve většině sledovaných hodin žáci prokázali požadované znalosti. Klasifikované hodnocení jejich výkonů bylo vždy objektivní a zdůvodněné.

Komunikace mezi žáky a učiteli byla oboustranně vstřícná, řada žáků ochotně spolupracovala. Přirozená autorita učitelů byla podpořena jejich osobní angažovaností. Vzájemná komunikace mezi žáky, jako výuková metoda, byla využita v průběhu skupinové výuky soutěživého charakteru. Ne vždy byl kladen dostatečný důraz na jazykovou úroveň projevu a rozvíjení komunikačních dovedností žáků.

Kvalita výuky biologie a chemie měla celkově vynikající úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celkově měla kvalita vzdělávání ve sledovaných předmětech velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Při hodnocení kvality řízení školy bylo sledováno plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a kontrolní mechanismy.

Koncepce školy je specifikována do oblasti pedagogické, materiální a mezilidských vztahů. Prioritně se vedení školy zaměřuje na zajištění kvalitního výchovně vzdělávacího procesu. Některé pedagogické cíle jsou však obecné, bez konkretizace prostředků vedoucích k jejich realizaci. Postupné stavební úpravy a přístavba školy, zlepšující se materiálně technické vybavení, kulturnost prostředí a výsledky dosažené při práci s žáky prokazují realnost dlouhodobých záměrů. Operativní plánování vychází z měsíčních plánů práce. Základem pro jejich vypracování je roční plán, který pokrývá všechny oblasti činnosti školy. Měsíční plány jsou průběžně doplňovány písemnými dodatky. Termíny a odpovědnost za jednotlivé akce jsou stanoveny. Výuka je realizovaná podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16847/96-2. Hodinová dotace zvoleného učebního plánu je dodržovaná. Kromě volitelných předmětů nabízí škola žákům nepovinné předměty a zájmové kroužky. Integrovaní žáci nejsou vykazováni.

Organizace probíhá v souladu s organizačním řádem a řádem školy. Jejich ustanovení nejsou v rozporu s platnými předpisy a plně umožňují účinné řízení školy. Kompetence pracovníků jsou stanoveny v jejich pracovních náplních, v pracovním řádu a ostatních vnitřních předpisech vypracovaných vedením školy. Je zajištěno výchovné poradenství i protidrogová prevence. Pro jednotlivé předměty a výuku na prvním stupni jsou ustanoveni vedoucí učitelé. Povinná dokumentace školy je vedena v úplné, v průběhu inspekce byly zjištěny pouze administrativní nedostatky, které se podařilo operativně odstranit. Zřízená třída, určená žákům s vývojovými poruchami chování, umožňuje individuální reedukaci těchto dětí. Na druhé straně její organické včlenění do běžných podmínek základní školy eliminuje nežádoucí selekci žáků. Úspěšně podporuje jejich nenásilnou integraci zejména do četných mimoškolních aktivit. Informační systém funguje pružně. Na veřejnosti se škola prezentuje prostřednictvím vlastních webových stránek. Spolupracuje s okolními školami a podařilo se jí navázat kontakt se studenty Houghton College z USA v oblasti sportu i rozvíjení konverzace žáků v angličtině. O činnosti školy za uplynulý školní rok přehledně a objektivně informuje Výroční zpráva netradičně doplněná fotodokumentací. Na velmi dobré úrovni je spolupráce se zřizovatelem a začíná fungovat zpětná vazba s nově vzniklou Radou školy.

Ředitel školy uplatňuje demokratický, až liberální styl řízení s konkrétně určenými pravidly. Upřednostňuje osobní kontakt se zaměstnanci. Otevřeností vztahů a způsobem komunikace se daří vytvářet vstřícné klima školy. Učitelé ochotně s vedením školy spolupracují. Ředitel umožňuje a podporuje jejich další vzdělávání i sebevzdělávání. Dává jim dostatečný prostor pro seberealizaci a uplatnění vlastní iniciativy ve školních podmínkách. Méně důsledně se dosud daří metodicky vést učitele k modernizaci výuky i aplikaci efektivnějších metod a forem práce. Hodnocení pracovníků je prováděno pravidelně v souladu s kritérii, s nimiž byli předem seznámeni. Jejich výčet však plně nenavazuje na úkoly stanovené plánem školy. Proto nejsou pro všechny zaměstnance stejně stimulační. V důsledku zajištění optimálních podmínek pro výuku a poměrně malého množství výchovných problémů s žáky se daří pedagogický sbor stabilizovat. Ředitel umožňuje setkávání zaměstnanců i v jejich volném čase. Tím se daří nejen prohlubovat interpersonální vztahy, ale neformálně motivovat každého

pracovníka ke spoluodpovědnosti za zkvalitnění činnosti školy.

Kontrolní činnost stanovuje její termínovaný roční plán vypracovaný s ohledem na udělené kompetence zaměstnancům. Výsledky kontrol jsou analyzovány a projednávány s kontrolovanými osobami. Na poradách vedení školy jsou operativně přijímána opatření vedoucí k odstranění zjištěných nedostatků. Hlavní formou kontrolní činnosti pedagogických pracovníků jsou hospitace. Netradiční podobu mají na prvním stupni, kdy se ředitel školy v celodenním bloku vyučovacích hodin jedné třídy spolupodílí na průběhu výuky. Naopak míra metodického vedení začínajících učitelů, jak vyplynulo z inspekčních zjištění hodnocení úrovně výchovy a vzdělávání, není vždy úměrná výsledkům jejich práce. Rovněž není prostřednictvím kontrolní činnosti věnovaná důsledná pozornost modernizaci výuky a vedení povinné dokumentace. Práce žáků je pravidelně v průběhu školního roku učiteli sledována, hodnocena a komplexně projednávána na pedagogických radách. Mimořádné výsledky talentů jsou využívány k motivaci ostatních spolužáků.

Koncepční záměry školy vycházejí z reálných podmínek její existence a jsou v praxi postupně naplňovány. Plánování všech úseků činnosti školy tvoří provázaný a ucelený systém. Celkově má velmi dobrou úroveň. Organizace školy, vzhledem ke zjištěným administrativním nedostatkům ve vedení povinné dokumentace, byla hodnocena jako velmi dobrá. Systém, rozsah i efektivnost vedení a motivování pracovníků je na velmi dobré úrovni. Kontrolní mechanismy jsou vytvořeny, zahrnují veškerou činnost školy. Převážně jsou účinné a posunují školu vpřed. I přes zjištěné rezervy v kontrolní činnosti nedošlo k porušení závazných právních norem a předpisů, proto byla kontrolní činnost ředitele školy hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality řízení

Celkově je kvalita řízení v oblasti plánování, organizování, vedení a motivování pracovníků a kontroly na velmi dobré úrovni.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o změně zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 1. 1. 2001 čj. BM0010/234
- Zřizovací listina Rady školy Základní školy Brno, Bednářova 28 Statutárního města Brna, Městská část Brno-jih, Rada městské části Mariánské nám. 13, 617 00 Brno, ze dne 29. 11. 2000, čj. Šk 12/00 s účinností od 1. 1. 2001
- Inspekční zpráva Inspektorátu č. 12, Okresní pracoviště Brno-město, ze dne 19. 3. 1997, čj. O-12-02/1997-18 Ře
- Koncepce školy, plány práce
- Vzdělávací program Základní škola čj. 16847/96-2
- Povinná dokumentace školy dle § 38a, odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
- Závazné vnitřní normy a předpisy
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- Plán hospitací a hospitační záznamy vedení školy
- Vybraný vzorek písemných prací žáků a žákovské knížky

ZÁVĚR

Ředitel školy pracuje koncepčně. Spolupracuje se všemi zaměstnanci, zřizovatelem, rodiči i ostatními mimoškolními partnery. To se odráží v kvalitě řízení, kde byl zaznamenán pozitivní posun školy od poslední inspekce na velmi dobrou úroveň. Účinné řízení školy má příznivý vliv na kvalitu vzdělávání, která je ve sledovaných předmětech ojediněle vynikající a celkově velmi dobrá. Dílčí rezervy vedení školy byly shledány ve vedení a motivování pracovníků k promýšlení modernizace výuky a volby efektivnějších metod a forem práce. K nejvýraznějším pozitivům naopak patří zlepšení materiálních podmínek školy a zřízení specializované třídy pro žáky s vývojovými poruchami chování.

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou vynakládány efektivně vzhledem k účelu jejich poskytnutí a ke schváleným učebním dokumentům.

Ve sledovaných oblastech úrovně vzdělávání a řízení byla škola hodnocena celkově jako velmi dobrá.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Ludmila Šimáčková	Ludmila Šimáčková v. r.
Členové týmu	RNDr. Jaroslav Honza, CSc.	Jaroslav Honza v. r.
	Mgr. Zdeňka Vladíková	Zdeňka Vladíková v. r.

V Brně dne 6. dubna 2001

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 11. dubna 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Vlastimil Černý	Vlastimil Černý v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): Krajský úřad Brněnského kraje	26. 4. 2001	122 276/01
Zřizovatel: ÚMČ Brno - jih	26. 4. 2001	122 278/01
Rada školy: při ZŠ Bednářova, Bednářova 28, Brno	26. 4. 2001	122 277/01

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	nejsou